

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора мистецтвознавства, академіка НАМУ Т. В. Кара- Васильєвої на дисертацію Миронової Т.В., «Трансформації образотворення у контексті культурно- мистецьких процесів 1990-2020-х років», представлену на здобуття наукового ступеня доктора мистецтвознавства за спеціальністю **26.00.01 – теорія та історія культури**.

Тетяна Миронова сьогодні - очільниця Київської муніципальної галереї мистецтв «Лавра», засновниця Mironova Foundation та Mironova Gallery -є широко знана, як в Україні, так і далеко за її межами, дослідниця сучасного українського мистецтва, авторка багатьох мистецьких проєктів., популяризатор стрит- арт, диджитал-арт.

Тому цілком логічним є подане на захист дисертаційне дослідження Миронової Т.В., «Трансформації образотворення у контексті культурно- мистецьких процесів 1990-2020-х років». Воно є актуальним, самостійним, а тому, безперечно, важливим науковим доробком.

Цілком справедливо Т.Миронова в обґрунтуванні актуальності теми зазначає, що сучасне мистецтво активно впливає на суспільство, трансформуючи не лише духовну, а й почуттєву сферу, розширюючи свої усталені межі. Трансформації культурно- мистецького процесу формують нові параметри художнього образу, що набуває нових якостей, котрі « межують з певними сучасними тенденціями відео- арту та моушн- дизайну.» Логічним є і те, що в сучасному мистецтвознавстві і культурології оновлюється й понятійно - категоріальний апарат, який в свою чергу розширює рамки контемпорарного мистецтва, форми його існування. На сторінках дисертації Т.Миронова доводить, що оновлення жанрово- образної структури сучасного мистецтва, уможливило зміни засобів його

візуального сприйняття та взаємодії глядача з художнім твором і , як логічне продовження цього процесу, дисертантка наголошує, що художні твори виникають сьогодні не лише в постмодерністських практиках , методом перформансу та мистецьких акцій, а й у віртуальній реальності , що є новим явищем сучасності. Авторка дисертації не лише констатує наявну реальність, а й доводить, що координати художньої образності «включають не тільки традиційні естетичні аспекти, а й онтологічні та семіотичні виміри». Для розв'язання визначення трансформацій в сучасній художній образності на сторінках дисертації авторка послідовно виявляє і розв'язує питання, щодо окреслення теоретико- методологічних засад сучасного українського мистецтва в контексті його нової естетичної парадигми XXI століття, вказує на основні принципи функціонування сучасного культурно- мистецького простору , виявляє вектори художньої образності у традиціях і концептуальних новаціях, охарактеризовує вплив нових технологій у медійному образотворенні. Важливим аспектом дисертації є аналіз ідентифікації українського мистецтва у світовому арт-просторі.

Важливим внеском дисертантки в сучасне мистецтвознавство є організація ряду мистецьких візуальних арт-проектів, які авторка детально аналізує і оприлюднює на сторінках дисертації. Так, з початку повномасштабного вторгнення, в галереї Лавра було організовано ряд значних мистецьких акцій, які піднімають актуальні соціальні та філософські питання сучасної України та її боротьби за свою незалежність. Це проект «Українська незламність» (2022), проект Максима Кільдерова (Нова Каховка- Київ), який експонував ряд робіт зроблених в окупованому місті, проекти присвячені першим дням війни представили також Наталія Корф- Іванюк, Антон Логов, Ілля Чічкан, відомий скульптор Юрія Мирка проект- «Порожнеча».

В дисертації Т.Міронової відзначено також один з нових напрямків творчої діяльності - такий як арт- терапія, що проводиться провідними мистецтвознавцями Олексієм та Світлоною Роготченко у військових госпіталях по відновленню психологічного стану воїнів, які постраждали внаслідок ведення бойових дій.

Наступні проекти, які аналізує Т.Миронова, зосереджують свою увагу на розкритті національної духовності та сили духу: це «І піднімайся» присвячений 300 річчю Григорія Сковороди, проект «Храм», в якому були представлені відновлювальні роботи зруйнованих храмів , провідних митців України , зокрема Анатолія Криволапа. Важливим є те, що ряд виставкових проектів було організовано за кордоном. Так, в рамках проекту «Українська незламність» - виставки «Загублене- знайдене», « Українське відродження». Всі ці проекти характеризують громадську позицію Тетяни Міронової, її боротьбу за збереження української ідентичності, що постала дуже гостро під час війни.

Різні аспекти проблеми трансформації образотворення, як суто теоретичного так і конкретно виставкового характеру, авторка послідовно розкриває в шістьох розділах дисертації.

В розділі **«Теоретичні засади дослідження сучасного українського мистецтва»** вказано, що одним із першочергових у теоретичному дискурсі культури та мистецтва залишається питання формулювання дефініції «сучасне мистецтво». що дозволяє виявити певні контекстуальні закономірності, що діють та розвиваються в культурологічному полі наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття.

У розділі **«Тенденції художнього образотворення в контексті культурно-мистецьких процесів 1990-х – 2000-х років»** дисертанткою розглянуто розширення образно-тематичного поля в українському мистецтві, зокрема інтерпретації класичних тем історичного, релігійного та етнічного характеру у сучасні художні форми. Проаналізовано вплив мистецьких концепцій постмодернізму та структуралізму, необароко та неоміфологізму на формування образності у творчості сучасних українських художників, та їх функціонування в межах нефігуративності.

У розділі **«Трансформація художнього образу у медійному образотворенні межі ХХ–ХХІ століть»** на основі аналізу творчості українських мистців в період 1990-х – 2020 років показано вплив та реалізація потенціалу нових технологій у сучасному мистецтві, , виникнення нових медіа-мистецтв під впливом новітніх технологій та трансформація класичних художніх форм у мистецтво «візуальних просторів».

У розділі **«Ідентифікація українського мистецтва під час активних зрушень у світовому арт-просторі»** та розділі **«Інституційні аспекти розвитку сучасного українського мистецтва»** проаналізовано вихід сучасного українського мистецтва на світову культурну арену, а також діяльність вітчизняного приватного арт-сегменту,

. Позитивно оцінюючи роботу , хотілось би висловити деякі побажання і поставити запитання.

- Аналізуючи творчість «ключових гравців сучасного процесу »1990-2020 рр., важливість їх арт-проектів , хотілось би детальніше згадати про творчість Павла Макова , лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка, члена Королівського товариства живописців і графіків Великої Британії, зокрема його проект на 59 –й Венеціанській бієнале «Фонтан виснаження. Висока вода», ряд його висловлювань про українську ідентичність., а також згадати про творчість харківського митця Віктора Гонтарєва , зокрема про цикл живописних робіт «Рік 33. Україна», «Затемнення», «Рік 33. Останній кобзар».

- Аналізуючи трансформації художнього образотворення в контексті культурно- мистецьких процесів 1990-2020рр., цікавим була б постановка питання про те, як по- різному взаємодіють між собою нові форми сучасного мистецтва в різних регіонах України. Так , львівська художня школа більш схильна до декоративних форм мистецтва, розвиток перформанса та інсталяцій відбувається зв'язку з польським мистецтвом, харківська школа, тяжіє до розвитку дизайнерського аспекту розвитку, київська школа, враховуючи статус столиці, демонструє взаємодії мистецтва Сходу і Заходу України.

- Детально аналізуючи художні перетворення в образотворчому мистецтві в поданій дисертації, як на мій погляд, цікаво було б звернути увагу на трансформації в галузі образотворення професійного декоративного

мистецтва. Твори сучасних митців позбулись ужитковості, відбувається своєрідна дифузія декоративного і образотворчого мистецтва, сформувався новий вид пластичних мистецтв, коли в силу специфіки самих матеріалів вони залишаються декоративними, а за змістом - вони образотворчі.

Висловлені міркування і побажання не впливають на загальну високу оцінку представленої роботи, яка демонструє цільність і наукову новизну. Дисертація Миронової Тетяни Володимирівни є самостійною, завершеною працею, виконаною на належному фаховому рівні, в якій отримано нові наукові результати, що в сукупності вирішують актуальне завдання узагальнення, систематизації та мистецтвознавчого аналізу процесів які відбуваються в сучасній українській культурі.

Важливим і переконливим у дисертаційному дослідженні є визначення поняття художньої образності, а також чітко окреслено її головні вектори –координати у сучасному культурному процесі, скоординовано понятійно- категоріальний апарат сучасного українського мистецтва у контексті нової парадигми початку XXI століття. Для вивчення образної складової у сучасних культурно- мистецьких процесах, авторка застосовує науковий інструментарій дослідження і саме сукупність принципів, підходів і методів дозволили Тетяні Мироновій досягнути сутності творення художнього образу в українському мистецтві означеного періоду. Вперше в українській мистецтвознавчій практиці дисертанткою досліджено і на сторінках роботи охарактеризовано основні тенденції художньо- естетичних і культурологічних трансформацій образотворення впродовж 1990-2020рр., осмислено специфіку трансформації творення і сприйняття художнього образу в сучасних арт- практиках, що межують з медіа –мистецтвом. Чільне місце в дисертації займають питання теоретичного дискурсу, в першу чергу формулювання дифініцій «Сучасного мистецтва».

Художній аналіз пам'яток, теоретичні формулювання і аналіз сучасних практик відповідають рівню і вимогам докторської дисертації. Вона

відзначається широтою охопленого матеріалу, як суто художнього, так і організаційно виставкового, галерейного. Наукові положення і висновки відповідають змісту та структурі дисертаційної роботи, сформульовані логічно, послідовно, є аргументованими. Достовірність їх базується на використанні широкого спектру методів дослідження та фактологічного матеріалу.

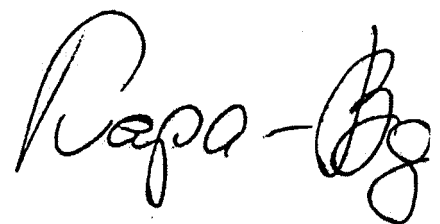
Результати дослідження достатньо висвітлені у публікаціях автора, які розкривають зміст дисертації. Основні положення дисертації викладено у 54 публікаціях: одній авторській, та одній колективній монографії,

22 статті, опубліковані в наукових фахових виданнях України, три статті у виданнях, які включено до міжнародних наукометричних баз, та у виданнях іноземних держав, решта праць - засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Відгук надано для подання у спеціалізовану вчену раду Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Науковий рівень дисертації повністю відповідає профілю ради.

Вважаю, що дисертація «Трансформації образотворення у контексті культурно- мистецьких процесів 1990-2020-х років», що висунута на здобуття наукового ступеня доктора мистецтвознавства, заслуговує позитивної оцінки, а дисертантка Тетяна Миронова гідна присудження наукового ступеня доктора мистецтвознавства за спеціальністю 26.00.01 – теорія та історія культури.

.Доктор мистецтвознавства, академік НАМУ,
завідувачка відділу образотворчого та
декоративного мистецтва
ІМФЕ ім. М. Рильського НАН України

Т. Кара-Васильєва

